Lieta Nr.A42614708
SKA – 55/2013

SPRIEDUMS

Rīgā 2013.gada 4.janvārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore R.Vīduša
senators A.Guļāns
senatore V.Kakste

piedaloties pieteicējam un pieteicējas *A.B.* pārstāvim *K.B.*,
atzinuma sniegšanai pieaicinātās iestādes Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pārstāvjiem *J.S.* un *A.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *K.B.*, *A.B.*, *I.H.* un *O.M.* pieteikuma par Rīgas rajona pašvaldību Sabiedrisko pakalpojumu regulatora 2008.gada 29.aprīļa lēmuma (protokols Nr.1.2/08-06) atcelšanu, sakarā ar *K.B.* kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 27.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas rajona pašvaldību Sabiedrisko pakalpojumu regulatora (turpmāk - Regulators) 2008.gada 29.aprīļa lēmuma (protokols Nr.1.2/08-06) 1.5.punktu (turpmāk - Lēmums) nolemts apstiprināt SIA „*/Nosaukums/*" (šajā lietā – trešā persona) 2008.gada 18.martā iesniegto ūdens apgādes un kanalizācijas novadīšanas tarifu aprēķinu Garkalnes pagasta „*/Nosaukums/*" ciematā.

[2] *K.B., A.B., I.V.* (šobrīd – *I.H.*) un *O.M.* (turpmāk – līdzpieteicēji) iesniedza administratīvajā tiesā pieteikumu par Lēmuma atcelšanu.

[3] Apgabaltiesa, izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, ar 2012.gada 27.aprīļa spriedumu pieteikumu noraidīja, pamatojot spriedumu ar tālāk norādītajiem apsvērumiem.

[3.1] Ar Lēmumu apstiprināts tarifs ūdens apgādei 1,429 Ls/m^3 un kanalizācijas novadīšanai 1,623 Ls/m^3. Tarifa aprēķina pamatojums ir ietverts SIA „*/Nosaukums/*" iesniegtajā aukstā ūdens cenas aprēķinā un notekūdens cenu aprēķinā.

No aprēķina redzams, ka cenu nosaka amortizācijas atskaitījums, ūdens maksa vai notekūdens maksa, ekspluatācijas izdevumi (remonti, apkalpošana), pieskaitāmie izdevumi (personāla izmaksas), plānotie uzkrājumi, valsts nodeva. Šo pozīciju iekļaušana atbilst Ministru kabineta 2001.gada 26.jūnija noteikumu Nr.281 „Sabiedrisko pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika pašvaldību regulējamās nozarēs" (turpmāk – noteikumi Nr.281) 67.punktā norādītajam principam, ka uzņēmumi savās izmaksās iekļauj ekonomiski pamatotus, tehniskajiem standartiem vai normatīviem atbilstošus izdevumus. Tas arī tieši atbilst noteikumu Nr.281 71.1.4., 71.2., 71.3., 71.5.6., 71.8.apakšpunktā norādītajam. Tiesas sēdē netika izteikti argumenti par to, ka kāda no iepriekš minētajām pozīcijām vispār nebūtu iekļaujama aprēķinā. Arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ir sniegusi lietā atzinumu, kurā ir atzīts, ka iepriekš norādītās pozīcijas pamatoti ir iekļautas tarifu aprēķinā.

[3.2] Līdzpieteicēji izteikuši iebildumus par šajās pozīcijās iekļauto summu pamatotību. Tarifu aprēķinā iekļauto summu pamatotību nosaka trešās personas SIA „*/Nosaukums/*" grāmatvedības dokumenti. Pēc tiesas pieprasījuma trešā persona iesniedza atsevišķo tarifu aprēķina pozīciju detalizētu atšifrējumu un to pamatojošos grāmatvedības dokumentus.

[3.3] Strīds starp lietas dalībniekiem pamatā ir par amortizācijas atskaitījumos iekļautajām summām. Šīs pozīcijas aprēķina pamatā ir grāmatvedības dokumenti – vairāki 2006.gadā sastādīti akti par ūdensapgādes un kanalizācijas ārējo tīklu, maģistrālā ūdensvada un kanalizācijas spiedvada pieņemšanu ekspluatācijā, kuros norādītas arī būvju izmaksas.

Iepriekš minētie dokumenti apstiprina tarifu aprēķinā iekļauto pamatlīdzekļu vērtības pamatotību. Pamatlīdzekļu norakstīšana tiek veikta 50 gados, tādējādi uz katru gadu tiek attiecināti 2% no pamatlīdzekļu vērtības, kas ir atzīstams par pamatotu amortizācijas aprēķinu.

[3.4] Līdzpieteicēji tiesas sēdē apstrīdēja iepriekš minēto pamatlīdzekļu vērtību, pamatojoties ar to, ka citos dokumentos objektu vērtība ir mazāka, proti, tā ir uzrādīta mazāka turpmāk minētajos dokumentos:

1) Garkalnes novada domes pamatlīdzekļu uzskaites kartiņās;

2) kanalizācijas tīkla un ūdens apgādes sistēmas tirgus vērtības aprēķinā;

3) dāvinājuma līgumā starp SIA „*/Nosaukums/*” un SIA „*/Nosaukums/*”.

Apgabaltiesas vērtējumā iepriekš minētie dokumenti nav attiecināmi uz 2008.gadā veikto tarifa aprēķinu turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Garkalnes novada domes 2010.gada pamatlīdzekļu uzskaites kartiņas atspoguļo grāmatvedības uzskaitē iekļauto pamatlīdzekļu vērtību, kas ir atkarīga no pamatlīdzekļu iegādes vērtības un veiktajiem amortizācijas atskaitījumiem. Tādējādi šo vērtību nosaka noslēgtie līgumi par pamatlīdzekļu iegādi (ūdens vads un kanalizācijas līgums tika atsavināti pašvaldībai). Līdz ar to uzrādītās vērtības var atšķirties no objekta faktiskajām būvniecības izmaksām 2005.gadā.

Tiesai iesniegtais objektu tirgus vērtības aprēķins ir veikts saistībā ar paredzēto objektu atsavināšanu pašvaldībai, proti, tas nepārbauda, vai trešās personas grāmatvedības dokumentos esošās būvniecības izmaksas ir uzrādītas pareizi. Aprēķinā uzrādīts, ka ūdens un kanalizācijas tīklu kopējā tirgus vērtība bez zemes ir aptuveni Ls 261 700. Aprēķins ir aptuvens, par ko liecina aprēķinā norādītais, ka aprēķini veikti, izmantojot vidējās kanalizācijas tīklu kompleksās būvniecības izmaksas 2009.gadā (nav norādīts, kādā veidā tiek aprēķinātas vidējās būvniecības izmaksas). Tāpat vērtējumā ir norādīts, ka tajā nav iekļautas labiekārtošanas darbu izmaksas (melnzeme, zālāji, bruģis, asfalts), kā arī piemērots 5% nolietojums. Tādējādi aprēķinu var izmantot vienīgi tam mērķim, kādam tas ir paredzēts, lemt par objekta iegādi par noteiktu summu iegādes brīdī, nevis lemt par to, vai trešās personas grāmatvedības dokumenti par būvniecības darbu izmaksām ir patiesi.

2009.gada 1.jūlija dāvinājuma līgumā, kas noslēgts starp trešo personu un SIA „*/Nosaukums/*”, ir norādīts, ka ārējo ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu bilances vērtība uz 2009.gada 1.jūliju ir Ls 25 262,82. Dāvinājuma līguma priekšmets ir īpašuma tiesību piešķiršana bez atlīdzības. Atsevišķi līgumā izteikti apgalvojumi par objekta vērtību nav saistoši nedz līdzējiem, nedz arī citām personām. Ņemot vērā citus lietā esošos dokumentus, līgumā izteiktie apgalvojumi nav ticami, jo uzrādītā summa ievērojami atšķiras no grāmatvedības dokumentiem par būvniecības faktiskajām izmaksām, kā arī no vēlāk veiktā tirgus vērtības aprēķina.

[3.5] Pārbaudot citu izmaksu posteņu pamatotību, arī tajos nav konstatējamas kļūdas.

[3.6] Līdzpieteicēji norāda, ka šobrīd tarifs ir ievērojami zemāks, kas liecina, ka tarifs nav pareizi aprēķināts. Šis arguments nav pamatots. Izbūvējot ciematu iepriekš neapbūvētās teritorijās rodas lieli kapitālieguldījumi, kas ir attiecināmi uz tarifa aprēķinu. Tāpat apsaimniekotājam, kuram ir neliela darbības zona ar maz pieslēgumiem (konkrētajā gadījumā neliels privātmāju rajons), būs ievērojami lielāki pieskaitāmie izdevumi, rēķinot šos izdevumus uz sniegto pakalpojuma vienību. Jānorāda, ka tarifa aprēķinā skaitliski lielākā pozīcija ir pieskaitāmie izdevumi, tas ir, personāla uzturēšana (aptuveni 40%), savukārt

amortizācijas atskaitījumi veido aptuveni 20%, kas kopumā veido aptuveni 60% no tarifa. Līdz ar to pieteicēju norādītās atšķirības no citiem pakalpojuma sniedzēja noteiktajiem tarifiem ir loģiski izskaidrojamas un ekonomiski pamatotas.

[4] Pieteicējs *K.B.* par apgabaltiesas spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību, norādot tajā tālāk minētos apsvērumus.

[4.1] Apgabaltiesa nav ņēmusi vērā, ka atbildētāja – Garkalnes novada pašvaldība – ir tiesas sēdē atzinusi, ka Lēmums bija nepamatots. Turklāt pieņemts Garkalnes novada domes 2010.gada 31.marta lēmums par Regulatora Lēmuma atcelšanu. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 161.panta otrajai daļai tiesai bija jāņem vērā, ka atbildētāja atzīst prasījumu.

[4.2] Tiesa nepamatoti noraidījusi pierādījumus, kas apstiprina zemāku pamatlīdzekļu vērtību, kas jāiekļauj amortizācijas izmaksās. 2009.gada 1.jūlija dāvinājuma līgumā norādītā ārējo ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu vērtība ir ievērojami mazāka par trešās personas norādīto (tarifā iekļauto) pamatlīdzekļu vērtību, bet tik krass vērtības zudums gada laikā nav iespējams.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja kasācijas sūdzību.

Motīvu daļa

[6] Administratīvā procesa likuma 161.panta otrā daļa paredz: ja viens administratīvā procesa dalībnieks atzīst faktu, uz kuru otrs administratīvā procesa dalībnieks pamato savus prasījumus vai iebildumus, tiesa var atzīt šādu faktu par pierādītu, ja tai nav šaubu, ka atzīšana nav notikusi viltus, vardarbības, draudu vai maldības ietekmē vai arī lai slēptu patiesību.

Šī norma attiecas uz pierādīšanu, tātad lietā būtisko faktu noskaidrošanu, nevis uz pieteikumā ietverto prasījumu atzīšanu. Līdz ar to pieteicējs nepamatoti atsaucas uz normu saistībā ar to, ka Garkalnes novada dome šobrīd uzskata Lēmumu par prettiesisku. Atbildētājas viedoklis, ka lēmums ir prettiesisks, pats par sevi nav pamats uzskatīt par pierādītiem kādus lietā būtiskus faktus.

[7] Prasījuma atzīšanas iespēja paredzēta Administratīvā procesa likuma 222.panta otrajā un trešajā daļā. Taču, paredzot šādu iespēju, likums tomēr nenoteic, ka atzīšanas sekas būtu prasījuma apmierināšana vai tiesvedības izbeigšana. Lietā arī nav konstatējams, ka persona, kas kompetenta veikt regulēšanas funkciju, tātad arī atcelt iepriekš pieņemtu lēmumu, būtu to izdarījusi, turklāt tādā veidā, ka būtu novērstas ar Lēmumu radītās sekas.

Līdz ar to tiesiskais strīds lietā nav beidzies, un tiesa pamatoti izskatīja lietu pēc būtības, izskatot līdzpieteicēju iebildumus pret pārsūdzēto administratīvo aktu.

[8] Pieteicējs iebilst pret to, ka tiesa nav ņēmusi vērā pierādījumus, kas apliecina zemāku ūdensvada un kanalizācijas tīklu vērtību, nekā tā uzrādīta tarifu aprēķinā, konkrēti, 2009.gada 1.jūlija dāvinājuma līgumu.

Senāta ieskatā, apgabaltiesas vērtējums attiecībā uz šo līgumu ir loģisks un pietiekami pilnīgs. Papildus norādāms, ka tas, kāda summa norādīta dāvinājuma līgumā kā dāvinājuma objekta vērtība, ir darījuma dalībnieku brīvi izvēlēts lielums atbilstoši dažādiem, darījuma dalībnieku ieskatā, būtiskiem apstākļiem. Tas var neatbilst tam, cik lielas izmaksas ieguldītas pamatlīdzekļu būvniecībā un, attiecīgi, cik lielas summas jāietver tarifa aprēķinā, lai šos izdevumus atpelnītu. Atbilstoši noteikumu Nr.281 2.1.apakšpunktam sabiedrisko pakalpojumu tarifu aprēķinā sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji savās izmaksās iekļauj ekonomiski pamatotus, tehniskajiem standartiem vai normatīviem atbilstošus **izdevumus.** Tātad tieši izdevumi, kādi bijuši, būvējot pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo infrastruktūru, un kas šajā gadījumā atspoguļojas tarifā kā amortizācijas atskaitījumi par pamatlīdzekļu nolietojumu, ir būtiski tarifu aprēķinā, nevis kāda noteiktos apstākļos fiksēta infrastruktūras vērtība (tirgus vērtība, vēlāk noslēgta darījuma summa vai tml.).

[9] Tai pašā laikā Senāts nevar pievienoties tam, ka apgabaltiesa nekritiski, bez sīkākas analīzes, pieņēmusi kā pierādījumu aktus par izbūvēto ūdensvada un kanalizācijas tīklu pieņemšanu ekspluatācijā.

Būvju pieņemšana ekspluatācijā ir būvniecības procesu noslēdzošs lēmums; tas ir ietverts būvniecības administratīvajā procesā, kura mērķis ir panākt, lai tiktu ekspluatētas tikai tādas būves, kuras ir gatavas ekspluatācijai un kuru būvniecība notikusi tiesiski un atbilstoši akceptētam būvprojektam (Būvniecības likuma 17.pants, Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumu Nr.299 „Noteikumi par būvju pieņemšanu ekspluatācijā" 11.punkts, šobrīd arī 3.^{1}punkts). Būvju pieņemšanas ekspluatācijā mērķis nav kalpot par grāmatvedības uzskaites dokumentu. Akta par būvju pieņemšanu ekspluatācijā veidlapa paredz pēc pasūtītāja apliecinājuma norādīt būvniecības kopējās izmaksas, taču nav sīkāk reglamentēts, kas jāievēro, pasūtītājam šo summu norādot aktā, nav reglamentēts, ka šī summa būtu pakļauta jebkādai pārbaudei, pieņemot būvi ekspluatācijā, kā arī šā ieraksta saistība ar pasūtītāja grāmatvedības uzskaiti, ka tas varētu kalpot kā attaisnojuma dokuments grāmatvedības ierakstiem par pamatlīdzekļu vērtību.

Lai arī nav izslēgta šo dokumentu kā pierādījumu vērtēšana, Senāta ieskatā, vērība būtu pievēršama trešās personas grāmatvedības uzskaites dokumentācijai par pamatlīdzekļiem (jo īpaši pamatlīdzekļu uzskaites kartiņām).

Tā kā apgabaltiesa nav ievākusi šāda veida pierādījumus, tās veiktais faktu konstatējums var radīt pamatotas šaubas ticamu pierādījumu nepietiekamības dēļ un līdz ar to par pietiekami veiktu objektīvo izmeklēšanu (Administratīvā procesa likuma 103.panta otrā daļa, 150.panta ceturtā daļa).

[10] Ņemot vērā minēto, apgabaltiesas spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 2.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 27.aprīļa spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja senatore R.Vīduša

Senators A.Guļāns

Senatore V.Kakste